

ÚJONNAN FELMERŰLŐ KOCKÁZATOK AZONOSÍTÁSA (ERI): ÁTTEKINTÉS

JÓZWIAK ÁKOS, FARKAS ZSUZSA

ÁLLATORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM
ÉLELMISZERLÁNC-TUDOMÁNYI INTÉZET

WORKSHOP AZ ÚJONNAN FELMERŰLŐ KOCKÁZATOK AZONOSÍTÁSA TÉMAKÖRÉBEN

BEVEZETÉS
ELŐADÓK

Józsiak Ákos, DVM, PhD
Tanszékvezető
EFSA Tanácsadó Fórum tag
EFSA Emerging Risk Exchange Network tag
EFSA Advisory Group on Data vezető

Állatorvostudományi Egyetem
Élelmiszerlánc-tudományi Intézet
Digitális Élelmiszerlánc-tudományi Tanszék

Farkas Zsuzsa, PhD
Tudományos munkatárs
Codex CCMAS elnökhelyettes
EFSA Emerging Risk Exchange Network póttag
EFSA FCN póttag

BEVEZETÉS

PROGRAM

WORKSHOP RÉSZLETES PROGRAMJA:

10:00 – 10:10 Üdvözet és bevezető

10:10 – 10:30 Újonnan felmerülő kockázatok azonosítása (ERI): áttekintés

10:30 – 11:00 Horizon scanning és ERI eljárások és eszközök

11:00 – 11:20 Az élelmiszer-rendszereket érő hatások, driverek és ezek előrejelzése

11:20 – 11:40 Az újonnan felmerülő kockázatok azonosításának adatbányászati megközelítése

11:40 – 12:00 Esettanulmányok

12:00 – 13:00 Szünet

INTERAKTÍV CSOPORTMUNKA:

13:00 – 13:10 Bevezetés

13:10 – 13:30 Milyen újonnan felmerülő kockázatokról hallottak a résztvevők az elmúlt időszakban?

13:30 – 13:50 Milyen ERI eszközökre lenne igény?

13:50 – 14:10 Milyen kockázatok részletes értékelésére lenne igény?

14:10 – 14:40 A csoportmunka közös átbeszélése

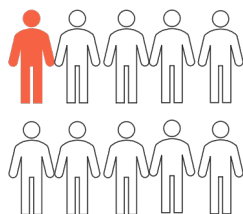
14:40 – 15:00 Összefoglalás és zárás

ÚJONNAN FELMERŰLŐ KOCKÁZATOK AZONOSÍTÁSA (ERI): ÁTTEKINTÉS

ÚJONNAN FELMERŰLŐ KOCKÁZATOK AZONOSÍTÁSA (ERI): ÁTTEKINTÉS

BEVEZETÉS

AZ ÉLELMISZERBIZTONSÁG JELENLEGI STÁTUSZA

600 MILLIÓ MEGBETEGEDÉS

420.000 HALÁLESET

33 MILLIÓ DALY

**A BETEGSÉGTEHER 40%-A
GYERMEK (<5 ÉV)**

**125.000 GYERMEK
HALÁLESET**

HASMENÉS

BEVEZETÉS

ÉLELMISZER-BIZTONSÁGI KOCKÁZAT DEFINÍCIÓJA

Kockázat = Veszély x Valószínűség

- Különböző kockázatok:
 - általában (humán) egészségügyi kockázatok
 - de lehet másfajta kockázat is: gazdasági, politikai, társadalmi, etc.

Élelmiszer = Termék + Információ

BEVEZETÉS

KOCKÁZATELEMZÉS

- Az élelmiszer-rendszerek kockázatainak mérsékléséhez a kockázatok elterjedtségére és súlyosságára vonatkozó alapos adatokra és ismeretekre van szükség
- Kockázatelemzési keretrendszer
 - Kockázatértékelés
 - Kockázatkezelés
 - Kockázat-kommunikáció
- A kockázatok folyamatos értékelése és a tudás korpusz folyamatos bővítése → komplex folyamat

BEVEZETÉS

KOMPLEX TÉNYEZŐ-RENDSZER

**GLOBÁLIS
KERESKEDELEM**

**ÉLELMISZERLÁNC
STRUKTÚRÁJA**

KLÍMAVÁLTOZÁS

**EU ÉS HU GAZDASÁGI
STABILITÁS**

**TECHNOLÓGIAI FEJLŐDÉS ÉS
KUTATÁS-FEJLESZTÉS**

**TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK
KIMERÜLÉSE**

**POLITIKAI ÉS SZOCIÁLIS
KÖRNYEZET**

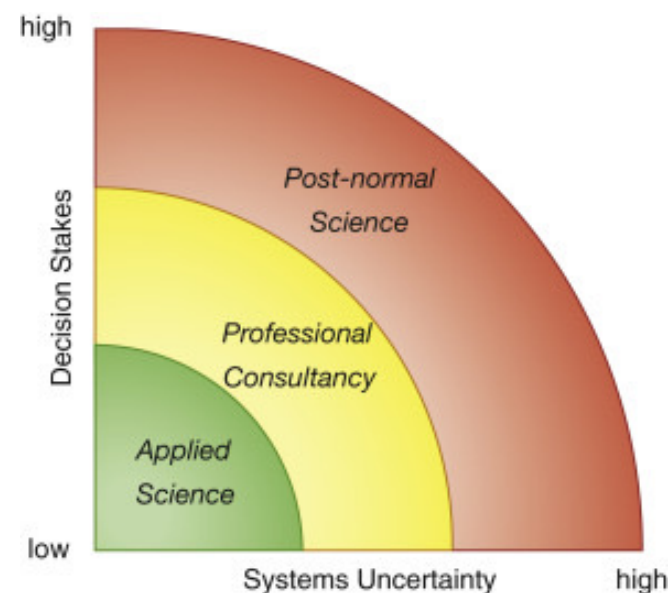
**ÉLELMISZER-MINŐSÉG,
TÁPLÁLKOZÁS**

NÉPESEDÉS

BEVEZETÉS

ÉLELMISZERBIZTONSÁGI DÖNTÉSEK: POSZTNORMÁL TUDOMÁNY

- Szakpolitikával kapcsolatos tudományos problémák:
 - bizonytalan tények
 - etikai és érték-viták
 - sürgős döntésekre van szükség
 - melyeknek messzemenő következményei lehetnek
- A döntéshozóknak nehéz és határozott döntéseket kell hozniuk olyan adatok alapján, amelyeket magas szintű bizonytalanság jellemez

BEVEZETÉS

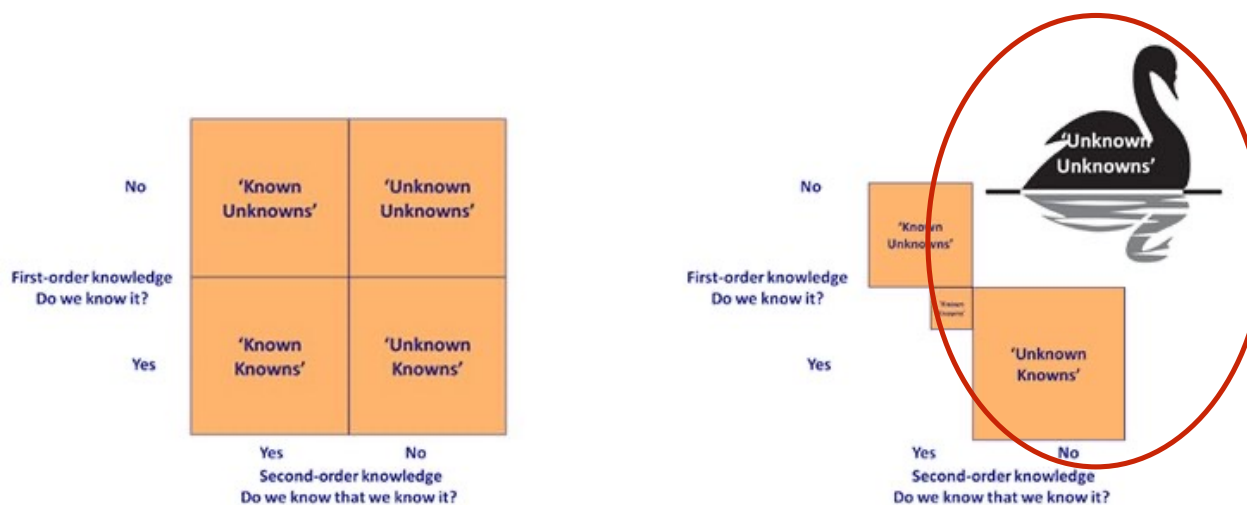
MÓDSZERTANI KIHÍVÁSOK

- Rendszerszerű, standardizált kockázatértékelés
 - Gazdasági, környezeti, fenntarthatósági és egyéb szempontok figyelembe vétele
 - Kockázat-haszon elemzés (Risk-benefit assessment)
 - Élelmiszer egészségügyi technológia elemzés (Food health technology assessment)
 - Környezeti kockázatértékelés rendszeralapú megközelítése
 - MCDA
- Hogyan lehet előre jelezni az új kockázatokat?
 - A jelenlegi tudáson/ismeretanyagon túllépve

BEVEZETÉS

HORIZON SCANNING

- Mi a következő nagy élelmiszerlánc esemény? Mi a következő "COVID"?
- Mik az "ismeretlen ismeretlenek"?

Forrás: De Spiegeleire, Stephan & Bekkers, Frank. (2012). Who says generals can't dance: Strategic agility and defence capability options.

BEVEZETÉS

ÚJONNAN FELMERŰLŐ KOCKÁZATOK

- Humán-, állat- és növényegészségügyi, valamint gazdasági kockázatok
 - újonnan azonosított veszélyek, amelyek esetében jelentős a célszervezetek kitettsége,
 - ismert veszélyekkel kapcsolatos megnövekedett kitettség
 - ismert veszélyekkel kapcsolatos megnövekedett érzékenység és jelentős kitettség

BEVEZETÉS

ÚJONNAN FELMERŰLŐ KOCKÁZATOK AZONOSÍTÁSA

EARLY WARNING

RÖVIDTÁVÚ

Gyorsriasztási rendszerek

Azonnali beavatkozás szükséges

EMERGING RISK IDENTIFICATION

KÖZÉPTÁV

Screening rendszerek

A felkészültséget növeli

FORESIGHT

HOSSZÚTÁV

Driver-elemzés és scenárió-elemzés

Stratégiát befolyásol

BEVEZETÉS

ADATTUDOMÁNY MINT MEGOLDÁS

- Adattudomány:
 - Képes olyan mintázatok azonosítására, melyeket kevesebb adatból nem lehet azonosítani
 - Ezek a mintázatok sokszor meglepőek vagy intuícióval ellentétesek
- „More is different”

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

KAPCSOLAT

Dr. Józwiak Ákos

Jozwiak.Akos@univet.hu

<https://dfi.univet.hu>

 akosbernardjozwiak

